

YANGI INNOVATSION TA'LIM TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANIB MAKTABGACHA KATTA YOSHDAGI BOLALARGA XORIJIY TILLARNI O'RGATISH

Turdiyeva G.

Termiz davlat pedagogika insituti

Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi fakulteti

Maktabgacha ta'lim mutaxassisligi

II bosqich magistranti Ilmiy rahbar: PhD Qodirova Sh.

Tayanch so'zlar: maktabgacha ta'lim, kata yosh, texnologiya, usul, metod, tajriba, intellekt, muammo, mutaxassis.

Ключевые слова: дошкольное образование, возраст, технология, метод, методика, опыт, интеллект, проблема, эксперт.

Key words: preschool education, age, technology, method, methodology, experience, intelligence, problem, expert.

РЕЗЮМЕ:

Ushbu maqolada maktabgacha katta yoshdagi bolalarga xorijiy tillarni o'rgatishda zamonaviy texnologiyalardan foydalanish va bolalarning bilim olishida asqotadigan usul va metodlar haqida so'z boradi.

РЕЗЮМЕ:

В данной статье говорится об использовании современных технологий в обучении иностранным языкам детей дошкольного возраста, а также о методах и методах, улучшающих обучение детей.

SUMMARY:

This article discusses the use of modern technologies in teaching foreign languages to preschool children, as well as methods and techniques that improve children's learning.

Yurtimizda bolalarning ta'lim-tarbiyasiga juda katta e'tibor berilmoqda. Davlatimiz rahbari tomonidan ayniqsa maktabgacha ta'lim tizimida alohida yangilanish va o'zgarishlar amalga oshirilmoqda. "Qaysi sohani olmaylik, biz zamonaviy yetuk kadrlarni tarbiyalamasdan turib biron-bir o'zgarishga, farovon hayotga erisha olmaymiz. Bunday kadrlarni, millatning sog'lom genofondini tayyorlash, avvalo, maktabgacha ta'lim tizimidan boshlanadi"-deya ta'kidlaydi yurtboshimiz Sh.M.Mirziyoyev [1]. Prezidentimiz tomonidan

Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish borasida keng ko'lamda amalga oshirilayotgan ishlar maktabgacha ta'lim yoshidagi bolalarni har tomonlama intellektual qobiliyatga ega bo'lgan shaxslar bo'lib yetishishining asosidir. Darhaqiqat, so'ngi 5-6 yil ichida yurtimizda ta'lim sohasida jumladan, maktabgacha ta'lim tizimida juda katta ishlar amalga oshirildi. Har bir narsaning mustahkamligi uning poydevoriga bog'liq bo'lganligidek, yoshlarning bilimli, salohiyatli bo'lishi uzluksiz ta'limning bosh bo'g'ini maktabgacha ta'limning qanday berilishiga va uning sifatiga bog'liq. Ingliz tili faoliyatlarini yangicha tashkil etish va unda har kuni bolalarni til o'rganishga bo'lgan qobiliyatlarini shakllantirib boruvchi innovatsion jarayonlarni olib borish juda muhimdir. So'nggi yillarda ingliz tilini o'rganayotganlar soni keskin oshdi. Ilg'or odamning tillarni bilmasdan qololmasligi deyarli hamma uchun inkor etilmaydi. Bolalarga chet tilini o'rgatish yoshi ham o'zgardi. Agar shu paytgacha metodika birinchi navbatda maktab o'quvchilari uchun mo'ljallangan bo'lsa, endi ota-onalar bolalarni imkon qadar ertaroq, ya'ni maktabgacha ta'lim yoshidanoq chet tili bilan tanishtirishga harakat qilmoqdalar. Bundan tashqari, maktabgacha yosh mutaxassislar tomonidan ushbu turdagi ta'lim uchun eng qulay davr sifatida tan olingan.

Ingliz tiliga talab ortib borayotgan bugungi jamiyatda malakali chet tili mutaxassislariga bo'lgan ehtiyojning tobora ortib borayotganligini ba'zi muammolarni keltirib chiqarmoqda. Jumladan, ularning yetishmasligi juda achinarli natijalarga olib keladi. Tilshunoslik asoslariga zo'rg'a ega bo'lgan odamlar o'zlarini bolalarga ta'lim berishga qodir deb bilishadi, chunki bu bilimlar go'yoki kichik bolalar uchun yetarli. Natijada, vaqt behuda ketmoqda, balki bolalarning ushbu sohadagi keyingi ta'limiga ham zarar yetmoqda. Barchamizga ma'lumki, o'qitishdan ko'ra qayta o'rganish qiyinroq va bolaning talaffuzini tuzatish og'irroq masala. Ammo bolalar oldiga tilni yaxshi biladigan kishilar kelganda ham ko'pincha kerakli natijaga erisha olmaydi. Maktabgacha yoshdagi bolalarni o'qitish maktab o'quvchilari va kattalarni o'qitishdan ko'ra alohida metodik yondashuvni talab qiladigan murakkab jarayon. Uslubiy savodsiz vazifalarga duch kelgan bolalar uzoq vaqt davomida chet tilini o'rganishni rad etishlari, o'z qobiliyatlariga ishonishlarini yo'qotishlari mumkin. Belgilangan ushbu vazifalardan kelib chiqib, ushbu magistrlik dissertatsiyasini biz maktabgacha yoshdagi bolalarning chet tillarini o'rganish sohasidagi imkoniyatlarini tavsiflaymiz, maktabgacha yoshdagi bolalar uchun chet tillarini o'rganishning asosiy maqsad va vazifalarini ko'rsatgan holda maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tillarini o'rgatishning asosiy usullari, foydalaniladigan innovatsion vositalarga e'tibor qaratdik.

osongina va qat'iy eslashadi til materiali va uni yaxshilab ko'paytiring. Yoshi bilan bu qulay omillar kuchini yo'qotadi. Chet tilni o'rganish uchun erta yosh afzalroq bo'lishining yana bir sababi bor. Bola qancha yosh bo'lsa, shuncha kamroq bo'ladi. So'z boyligi yilda mahalliy til, ammo shu bilan birga uning nutqiga bo'lgan ehtiyojlari ham kam: kichik bolada aloqa sohalari katta yoshdagilarga qaraganda kamroq, u hali murakkab aloqa muammolarini hal qilishi shart emas. Bu shuni anglatadiki, u chet tilini o'zlashtirganda, ona va chet tillaridagi imkoniyatlar orasidagi bunday katta farqni sezmaydi va uning muvaffaqiyat hissi kattaroq bolalarnikiga qaraganda yorqinroq bo'ladi. Bolalarni o'qitish - bu maktab o'quvchilari va kattalarga qaraganda mutlaqo boshqacha uslubiy yondashuvni talab qiladigan juda qiyin masala. Agar kattalar chet tilida gaplashsa, bu uning boshqalarga o'rgatishi mumkin degani emas. Uslubiy jihatdan nochor darslarga duch kelganda, bolalar uzoq vaqt davomida chet tilidan nafratlanishlari va o'z qobiliyatlariga bo'lgan ishonchlarini yo'qotishlari mumkin. Maktabgacha yoshdagi bolalar bilan faqat tajribali mutaxassislar ishlashi kerak. Butun dunyodagi ta'lim tizimlari yoshlarni bog'langan dunyoning murakkab haqiqatlariga tayyorlash uchun kurashmoqda. Ko'pgina ta'lim tizimlari markazlashtirilgan ta'lim dasturlari va standartlashtirilgan testlarga katta e'tibor qaratgan bo'lsa-da, ta'lim, shuningdek, yoshlarga mantiqiy bo'lishi va chambarchas integratsiyalashgan va o'zaro bog'liq bo'lgan globallashtirilgan jamiyatda faol rol o'ynashi uchun zarur bo'lgan ko'nikmalar bilan ta'minlashi kerak degan qat'iy fikr mavjud. Biz insoniyat tarixidagi boshqa avlodlarga qaraganda ko'proq bolalar bilan ta'lim-tarbiyada yashaymiz, madaniyati, e'tiqodi, qadriyati va dunyoqarashi xilma-xil tengdoshlari bilan ishlaymiz va shaxslararo munosabatdamiz. Biz ularni xilma-xillikni qabul qiladigan jamiyatlar qurish vositalari bilan ta'minlashga intilamiz. Bu esa ochiq fikrlashni rag'batlantirishdir. Biz hammamiz bilamizki, biz Maktabgacha katta yoshdagi bolalarga dunyoning xilmaxilligiga dunyoqarashda keng yondashishga yordam berishni xohlaymiz, lekin biz bunga erishishimizga yordam beradigan adekvat va oddiy o'qitish tadbirlarini xohlaymiz - bu kabi natijalarni berish bizning o'rganishimizga va ota-onalarning bolalarga bo'lgan talab va ehtiyojdir. Mahalliy madaniyatga moslashish uchun ularga quyidagilarni o'rganish tavsiya etiladi: bolalarni hurmat qilish, sinf madaniyatiga chidamli bo'lish, ularning muammolarini tinglash va maslahat berish, do'stona va hazil tuyg'usiga ega bo'lish, mavzu yuzasidan bilimdon bo'lish.

Ijtimoiy-madaniy yondashuvning til ta'limidagi umumiy maqsadi kursantlarni ingliz tili vositalari orqali ko'p madaniyatli dunyoda madaniyatlararo muloqot kompetensiyasini rivojlantirish orqali faol hamkorlikka tayyorlashdir. Til

muayyan ijtimoiy-madaniy voqelikni aks ettiruvchi vosita bo'lib, uni egallash orqali biz madaniyatga tegishli olam manzarasini ham egallaymiz. Til bilishning o'zi aslida madaniyat belgisining bir ko'rinishidir. Barchamizga ma'lumki bizning buyuk bobolonlarimiz ham qadimdan ikki, uch tilni bilganlar. Bu esa ularga boshqa millat vakillari bilan erkin muloqot qilish va hamnafas yashash imkonini bergan. Darhaqiqat, bugungi kunga kelib Ingliz tillarini o'qitishning ijtimoiy-madaniy konteksti o'zgargan deb ayta olamiz. Xalqaro muloqot tillarini o'qitishning hozirgi bosqichida tili o'rganilayotgan mamlakat madaniyatini bilish tildan foydalanishda muhim ahamiyatga ega. Tilni madaniyat bilan birga o'rganish zamonaviy til ta'limining asosiy yo'nalishi hisoblanadi va buni amalda unumli ishlata olish katta muvaffaqiyatlarga olib keladi. Tilni o'rganilayotgan jamiyat madaniyatidan uzilgan holda o'rganish mumkin emas, til va madaniyat bu har doim yonma-yon ishlatiladigan bir butun tushunchadir. Chunki til jamiyat taraqqiyoti mahsuli va uning madaniyati tashuvchisidir.

Adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev 2017- yil 19 - oktabr kuni maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish masalalariga bag'ishlangan yig'ilishdagi nutqidan.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Mirziyoyev Shavkat Miromonovichning O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyaning 25-yilligiga bag'ishlangan "Konstitutsiya — erkin va farovon hayotimiz, mamlakatimizni yanada taraqqiy ettirishning mustahkam poydevoridir" nomli ma'ruzasidagi nutqidan
3. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-maydagi PQ-4312-sonli "2030-yilgacha ta'limni rivojlantirish strategiyasi" qarori
4. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining "Ta'lim muassasalarida Ingliz tillarni o'qitishning sifatini yanada takomillashtirish chora tadbirlari to'g'risida"gi 610-son Qarori. O'zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to'plami. 32 (792) son, 2017. – B. 167-169
5. X.B.G'aniyevaning "Maktabgacha yoshdagi bolalarga ingliz tilini o'rgatishning zamonaviy usullari" nomli ilmiy maqola 2022
6. M.U. Ibrohimova Xorijiy tillarni o'qitishda madaniyatlararo muloqotni shakllantirish. International scientific-practical conference on the topic of "Problems and perspectives of modern technology in teaching foreign languages" Volum 2.2022
7. Jalolov J.J. Chet til o'qitish metodikasi.-T.:O'qituvchi,2016 y.
8. www.tdpu.uz.
9. www.pedagog.uz